

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
освіти і науки, молоді
та спорту України
23.08.2011 № 988

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
08.09.2011 за № 1065/19803

Положення
про Всеукраїнський конкурс рукописів підручників
для учнів 1 - 4 класів загальноосвітніх навчальних закладів

I. Загальні положення

1.1. Це Положення визначає порядок проведення Всеукраїнського конкурсу з відбору рукописів підручників з навчальних предметів інваріантної складової Типових навчальних планів початкової школи з навчанням українською, російською чи іншою мовою національної меншини (крім перекладних), спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов, предметів художньо-естетичного циклу для учнів 1-4 класів загальноосвітніх навчальних закладів (далі – Конкурс).

1.2. Конкурс проводиться з метою створення нового покоління підручників для початкової школи та якісного здобуття учнями повної загальної середньої освіти.

1.3. Конкурс проводить Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України (далі – МОНмолодьспорт України) на засадах відкритості, прозорості й гласності.

1.4. У Конкурсі можуть брати участь фізичні та юридичні особи (видавництва, авторські колективи, автори), які мають виключне майнове право на використання твору (далі – Учасники Конкурсу).

1.5. До участі в Конкурсі не допускаються:

юридичні особи, які визнані банкрутом або щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство чи прийнято рішення про припинення юридичної особи або скасування державної реєстрації юридичної особи;

юридичні та фізичні особи, які подали для участі в Конкурсі неналежним чином оформлені документи.

II. Підготовка та оголошення Конкурсу

2.1. Організація та проведення Конкурсу здійснюються відповідно до вимог цього Положення.

2.2. Конкурс оголошується наказом МОНмолодьспорту України, який містить: інформацію про порядок його проведення; строки подання конкурсних матеріалів; перелік навчальних предметів та назв підручників (для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням мовами національних меншин – із зазначенням мови національної меншини); порядок визначення переможців; номери контактних телефонів, факсів, електронних адрес.

2.3. Державна наукова установа «Інститут інноваційних технологій і змісту освіти» Міністерства освіти і науки України (далі - Інститут) забезпечує:

розроблення рекомендацій щодо структури авторської концепції підручника (далі – Авторська концепція);

розроблення інструктивно-методичних матеріалів для визначення рейтингів Авторської концепції з відповідного навчального предмета та рукопису підручника на підставі висновків предметних експертних комісій Конкурсу МОНмолодьспорту України (далі – Предметна експертна комісія), Національної академії педагогічних наук України (далі – НАПН) та загальноосвітніх навчальних закладів;

розроблення оцінних листів, інструктивно-методичних матеріалів до складання експертних висновків та заповнення оцінних листів Предметними експертними комісіями та загальноосвітніми навчальними закладами;

реєстрацію, шифрування, дешифрування конкурсних матеріалів та їх конфіденційність;

передачу комплектів конкурсних матеріалів головам відповідних Предметних експертних комісій, НАПН та загальноосвітнім навчальним закладам для проведення експертиз;

надання матеріалів експертиз Учасникам Конкурсу на подані ними рукописи на їхню вимогу;

формування пропозицій щодо персонального складу Предметної експертної комісії та забезпечення належних умов її роботи;

формування пропозицій щодо персонального складу Конкурсної комісії (далі – Конкурсна комісія) та забезпечення належних умов її роботи;

формування пропозицій щодо персонального складу Апеляційної комісії та забезпечення належних умов її роботи;

зберігання документації, що стосується Конкурсу.

2.4. Інститут спільно з відповідним структурним підрозділом МОНмолодьспорту України здійснює такі заходи:

готує й оприлюднює в засобах масової інформації (газети «Освіта України», «Освіта», «Педагогічна газета» тощо), на офіційних веб-сайтах МОНмолодьспорту України, Інституту та Інтернет-порталі «Єдине освітнє інформаційне вікно України» наказ МОНмолодьспорту України про оголошення Конкурсу;

узагальнює матеріали за підсумками Конкурсу для їх розгляду Колегією МОНмолодьспорту України та прийняття відповідного рішення.

III. Подання документів на Конкурс

3.1. Для участі в Конкурсі Учасники Конкурсу подають до Інституту такі документи:

Авторські концепції підручників з усіх предметів інваріантної складової Типових навчальних планів початкової школи з навчанням українською, російською чи іншою мовою національної меншини у п'яти примірниках, як правило, до 10 аркушів;

рукописи підручників для учнів 1 класу та рукописи підручників для учнів 2 і 3 класів з навчальних предметів, які згідно з Типовими навчальними планами для початкової школи починають вивчатися відповідно з 2 та 3 класу, у п'яти примірниках з кожного навчального предмета разом з візуальними матеріалами, розміщеними на відповідних сторінках рукопису;

фрагмент оригінал-макета підручника відповідного класу в кольорі у п'яти примірниках обсягом, як правило, 24 сторінки;

дані про Учасника Конкурсу (прізвище, ім'я, по батькові, місце роботи, посада, науковий ступінь (учене звання (за наявності)), місце проживання, номери контактних телефонів), а також копію документа, що підтверджує виключне майнове право на використання твору Учасника Конкурсу (якщо участь у Конкурсі бере видавництво). Зазначені дані надсилаються до Інституту в закритому відправнику конверті без зазначення зворотної адреси та будь-яких поміток, зображень.

3.2. Комплекти конкурсних матеріалів, зазначені у пункті 3.1 цього розділу, надсилаються до Інституту кур'єрською поштою в закритому відправнику конверті без зазначення зворотної адреси та будь-яких поміток, зображень. Кожний із п'яти примірників рукопису підручника разом із візуальними матеріалами та фрагментом оригінал-макета підручника в кольорі та Авторська концепція містяться в окремому пакеті.

На титульній сторінці Авторської концепції, рукопису, конверті та на пакетах зазначаються назва навчального предмета і назва підручника. Для рукописів підручників з мов національних меншин – мова навчання.

Зазначені написи мають бути виконані комп'ютерним набором на одному боці аркуша формату А4, кегль 18 пунктів – назва навчального предмета та назва підручника, через 2 інтервали, верхнє поле – 10 см.

3.3. Рукописи Авторських концепцій та підручників, поданих на Конкурс, мають бути виконані комп'ютерним набором, основний текст кеглем не менше 14 пунктів, додатковий текст – не менше 12 пунктів через 1,5 інтервалу, на одному боці аркуша формату А4. Візуальні матеріали рукопису підручника відображають ескізи ілюстрацій, малюнків, схем, фото або опис зображувального ряду. Матеріали у вигляді версток та оригінал-макетів (окрім зразка, зазначеного в пункті 3.1 цього розділу) не розглядаються.

Рукописи підручників мають бути виконані українською мовою (для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою) або російською чи іншою мовою національної меншини (для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням російською чи іншою мовою національної меншини), з іноземних мов – відповідною іноземною мовою.

Назви рукописів підручників та Авторських концепцій повинні відповідати назвам навчальних предметів, з яких оголошено Конкурс.

Фрагмент оригінал-макета підручника в кольорі обсягом, як правило, 24 сторінки має бути виконаний із дотриманням Державних санітарних норм і правил «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей», затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 18.01.2007 № 13, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 30.01.2007 за № 77/13344, та стандарту організації України 22.2-02477019-07:2007 «Поліграфія. Підручники і навчальні посібники для середніх загальноосвітніх навчальних закладів. Загальні технічні вимоги» (наказ Державного комітету телебачення та радіомовлення України від 27.06.2007 № 249).

3.4. Усі подані на Конкурс комплекти конкурсних матеріалів надсилаються до Інституту та реєструються і шифруються в Інституті у день їх надходження.

3.5. Зашифровані конверти з даними про Учасників Конкурсу, зазначеними в пункті 3.1 цього розділу, у присутності Учасників Конкурсу або їх представників закладаються в сейф Інституту, опломбовуються і зберігаються в ньому до дня дешифрування комплектів конкурсних матеріалів та оголошення висновків Конкурсної комісії щодо підсумкових рейтингів рукописів та Авторських концепцій.

3.6. Усі спірні питання стосовно процедури проведення Конкурсу розглядає Апеляційна комісія.

IV. Здійснення експертизи

4.1. Експертиза комплектів конкурсних матеріалів (Авторська концепція, рукопис підручника та фрагмент оригінал-макета), поданих на Конкурс, здійснюється Предметними експертними комісіями, загальноосвітніми навчальними закладами і НАПН.

Для цього подані на Конкурс комплекти конкурсних матеріалів упродовж трьох робочих днів після дати закінчення прийняття конкурсних матеріалів передаються головам відповідних Предметних експертних комісій

та надсилаються Інститутом для проведення експертизи до НАПН та загальноосвітніх навчальних закладів.

4.2. Комплекти конкурсних матеріалів, які надійшли з порушенням вимог, зазначених у пунктах 3.1, 3.2 розділу III цього Положення, Предметними експертними комісіями не розглядаються, про що складається відповідний акт.

Вищезазначені комплекти конкурсних матеріалів повертаються протягом п'яти робочих днів з моменту складання акта із зазначенням причини відмови.

4.3. Експертиза здійснюється окремо на Авторську концепцію та на рукопис підручника у комплекті з фрагментом оригінал-макета. Здійснення експертизи Предметними експертними комісіями, загальноосвітніми навчальними закладами і НАПН відбувається одночасно впродовж п'яти робочих днів.

4.4. Результати проведеної експертизи оформляються Предметними експертними комісіями та загальноосвітніми навчальними закладами у вигляді обґрунтованих експертних висновків, оцінних листів з рейтинговою таблицею із зазначенням у таблиці рейтингу Авторської концепції та рукопису підручника.

4.5. Невідповідність Авторської концепції науковим уявленням щодо сучасного розвитку певної галузі знання і психолого-педагогічним вимогам, Державному стандарту початкової загальної освіти, відсутність або не у повній мірі реалізація принципу цілісності змісту підручників для 1, 2, 3, 4 класів, неврахування наступності з дошкільною освітою та змістом освіти в основній школі є підставою для відхилення Авторської концепції.

Невідповідність змісту рукопису підручника Авторській концепції, навчальній програмі, віковим можливостям учнів є підставою для його відхилення.

4.6. НАПН надсилає висновки щодо відповідності Авторської концепції та рукопису підручника сучасним науковим уявленням і психолого-педагогічним вимогам.

4.7. Результати експертизи, виконані відповідною Предметною експертною комісією, засвідчуються підписами її голови, секретаря, всіх членів, присутніх на засіданні, а НАПН та загальноосвітнього навчального закладу – підписом керівника (заступника керівника) установи, що здійснювала експертизу, та затверджуються печаткою із зазначенням дати заповнення та передаються до Інституту.

V. Предметні експертні комісії Всеукраїнського конкурсу рукописів підручників для учнів 1 - 4 класів загальноосвітніх навчальних закладів

5.1. Предметна експертна комісія уповноважена здійснювати експертизу комплектів конкурсних матеріалів з окремого навчального предмета.

Склад Предметних експертних комісій затверджується наказом МОНмолодьспорту України.

5.2. До персонального складу Предметних експертних комісій входять науково-педагогічні працівники, методисти, вчителі відповідного фаху, практичні психологи.

Експертами не можуть бути працівники МОНмолодьспорту України, Інституту, а також автори (співавтори) рукописів, поданих на Конкурс, працівники видавництв.

5.3. Організація роботи Предметної експертної комісії покладається на її голову.

Підготовка документів за наслідками роботи Предметної експертної комісії (експертні висновки, оцінні листи, протоколи) покладається на її секретаря, який є працівником Інституту.

Секретар Предметної експертної комісії не здійснює експертизу рукописів підручників та не бере участі в прийнятті рішення Предметною експертною комісією.

5.4. Комплекти конкурсних матеріалів з відповідних навчальних предметів розглядаються Предметними експертними комісіями у строк, визначений наказом МОНмолодьспорту України про проведення Конкурсу.

5.5. Предметна експертна комісія більшістю голосів приймає рішення щодо встановлення підсумкових рейтингів Авторських концепцій та рукописів підручників з відповідного навчального предмета, про що складає відповідний протокол, який підписують голова Предметної експертної комісії, секретар та всі її члени, присутні на засіданні.

5.6. З кожного навчального предмета рішення Предметної експертної комісії вважається правомочним, якщо у засіданні брали участь не менше 2/3 її членів.

5.7. Рішення Предметної експертної комісії, викладені в протоколі, подаються у день завершення її роботи до Інституту.

VI. Конкурсна комісія Всеукраїнського конкурсу рукописів підручників для учнів 1 – 4 класів загальноосвітніх навчальних закладів

6.1. Конкурсна комісія уповноважена розглядати результати експертизи комплектів конкурсних матеріалів з усіх навчальних предметів, виконані Предметними експертними комісіями, НАПН та загальноосвітніми навчальними закладами, перевіряти правильність оформлення експертних висновків і оцінних листів, їх відповідність зведеному обліку балів та рейтингів і встановлювати підсумкові рейтинги Авторських концепцій та рукописів підручників.

6.2. Склад Конкурсної комісії у кількості не менше п'яти осіб, які не є Учасниками Конкурсу та членами Предметних експертних комісій, затверджується наказом МОНмолодьспорту України. До складу Конкурсної комісії обов'язково входить юрист.

6.3. Організація роботи Конкурсної комісії покладається на її голову.

6.4. Комплекти конкурсних матеріалів з відповідних навчальних предметів, передані головами Предметних експертних комісій, НАПН та загальноосвітніми навчальними закладами, розглядаються Конкурсною комісією у строк, визначений відповідним наказом МОНмолодьспорту України про проведення Конкурсу.

6.5. Конкурсна комісія більшістю голосів приймає рішення щодо встановлення підсумкових рейтингів Авторських концепцій та рукописів підручників, про що складає відповідний протокол, який підписують голова Конкурсної комісії, секретар та всі її члени, присутні на засіданні.

Аргументований висновок експертизи НАПН та загальноосвітнього навчального закладу щодо невідповідності змісту Авторської концепції чи рукопису підручника сучасним психолого-педагогічним вимогам є підставою для порушення клопотання Конкурсною комісією перед колегією МОНмолодьспорту України про невключення даної Авторської концепції чи рукопису підручника до переліку переможців Конкурсу.

6.6. Рішення Конкурсної комісії, викладене в протоколі, подається у день завершення її роботи до Інституту для підготовки матеріалів для розгляду Колегією МОНмолодьспорту України.

6.7. З кожного навчального предмета рішення Конкурсної комісії вважається правомочним, якщо у засіданні брали участь не менше 2/3 її членів.

6.8. Переможцями Конкурсу визнаються комплекти конкурсних матеріалів, які за результатами всіх експертиз на Авторську концепцію та на рукопис підручника разом із візуальними матеріалами та фрагментом оригінал-макета отримали найвищі підсумкові рейтинги і посіли I, II, III місця.

6.9. Перемога в Конкурсі є підставою для подальшого створення авторськими колективами-переможцями комплекту підручників для наступних класів з даного навчального предмета.

Рукописи підручників авторських колективів-переможців Конкурсу для наступних (2, 3, 4 або 3, 4) класів розглядаються відповідними науково-методичними комісіями Науково-методичної ради з питань освіти МОНмолодьспорту України у строки, які визначатимуться надалі окремими наказами МОНмолодьспорту України.

Зазначені підручники готуються орієнтовно за один рік до їх офіційного видання з метою проведення громадського обговорення і вдосконалення.

VII. Апеляційна комісія

7.1. Апеляційна комісія уповноважена розглядати апеляції Учасників Конкурсу з приводу порушення процедури його проведення та інформувати МОНмолодьспорт України про свою позицію щодо обґрунтованості поданих апеляцій.

7.2. Склад Апеляційної комісії у кількості не менше п'яти осіб, які не є Учасниками Конкурсу, членами Конкурсної та Предметних експертних комісій, затверджується наказом МОНмолодьспорту України. До складу Апеляційної комісії обов'язково входить юрист.

7.3. Організація роботи Апеляційної комісії покладається на її голову та секретаря.

7.4. Апеляції Учасників Конкурсу розглядаються Апеляційною комісією не більше трьох робочих днів.

7.5. Апеляційна комісія приймає рішення щодо обґрунтованості поданих апеляцій більшістю голосів і складає відповідний протокол, який підписують голова Апеляційної комісії, секретар та всі її члени.

7.6. Висновки Апеляційної комісії, викладені в протоколі, доводяться до відома Учасників Конкурсу та подаються до МОНмолодьспорту України протягом трьох робочих днів після завершення її роботи.

7.7. У разі встановлення Апеляційною комісією порушення процедури проведення Конкурсу складається протокол, який підписують голова, секретар, всі члени Апеляційної комісії та який подається для розгляду Колегією МОНмолодьспорту України й прийняття нею остаточного рішення.

VIII. Підбиття підсумків Конкурсу

8.1. Конкурсна комісія розглядає усі комплекти конкурсних матеріалів з відповідних навчальних предметів і результати експертизи, здійсненої Предметними експертними комісіями, НАПН та загальноосвітніми навчальними закладами, перевіряє правильність оформлення експертних висновків та оцінних листів і вносить пропозиції для розгляду Колегією МОНмолодьспорту України щодо визначення переможців Конкурсу.

8.2. Усі комплекти конкурсних матеріалів разом з експертними висновками, оцінними листами з рейтинговими таблицями та протоколом засідання Конкурсної комісії щодо визначення підсумкових рейтингів комплектів конкурсних матеріалів передаються головою Конкурсної комісії у день завершення її роботи до Інституту.

8.3. Процедура дешифрування комплектів конкурсних матеріалів та оголошення висновків Конкурсної комісії щодо підсумкових рейтингів комплектів конкурсних матеріалів організовується Інститутом на наступний день після завершення роботи Конкурсної комісії і проводиться відкрито із запрошенням Учасників Конкурсу, експертів, представників громадськості, видавництв, засобів масової інформації.

8.4. Учасники Конкурсу, які не погоджуються з рішенням Конкурсної комісії, можуть подати апеляції до Апеляційної комісії щодо процедури проведення Конкурсу не пізніше п'яти робочих днів з моменту отримання матеріалів експертизи Конкурсу.

8.5. На вимогу Учасників Конкурсу Інститут протягом п'яти робочих днів після їх звернення надає їм матеріали експертизи (експертні висновки, оцінні листи з рейтингами рукописів, протоколи засідання Предметної та Конкурсної комісій) на подані ними комплекти конкурсних матеріалів.

8.6. За результатами роботи Конкурсної та Апеляційної комісій Інститут спільно з відповідним структурним підрозділом МОНмолодьспорту України готує узагальнені матеріали щодо результатів Конкурсу для їх розгляду Колегією МОНмолодьспорту України.

8.7. Результати Конкурсу затверджує Колегія МОНмолодьспорту України у строк не більше місяця після завершення роботи Конкурсної та Апеляційної комісій.

На підставі рішення Колегії МОНмолодьспорту України видається відповідний наказ МОНмолодьспорту України про підсумки Конкурсу та надання грифа «Рекомендовано МОНмолодьспорту України» підручникам з комплектів конкурсних матеріалів-переможців Конкурсу.

Наказ оприлюднюється у засобах масової інформації та на офіційних веб-сайтах МОНмолодьспорту України, Інституту та Інтернет-порталі «Єдине освітнє інформаційне вікно України» у дводенний строк після його підписання.

8.8. Уся документація, що стосується Конкурсу, передається до Інституту для зберігання (по одному примірнику кожного комплекту конкурсних матеріалів, усі експертні матеріали, протоколи засідань Предметних експертних, Конкурсної та Апеляційної комісій) до закінчення строку апробації кожного підручника.

ІХ. Фінансування

Витрати на проведення Конкурсу здійснює МОНмолодьспорт України за рахунок коштів Державного бюджету України в межах асигнувань, виділених МОНмолодьспорту України, та інших джерел, не заборонених чинним законодавством.

Директор департаменту
загальної середньої та дошкільної освіти

О.В.Єресько